

"חמש צאן עשוות".
רבי דוסא בן הרכינט אומר: חמיש רחלות גוזזות מנה ופרט, דהינו שמל' אחת מהן גוזז מנה ופרס [מנה וחצין] – חיבות בראשית הגז.

וחכמים אומרים: חמיש רחלות גוזזות אפילו כל שחן – חיבות.

ובמה נותרין לו לכהן?

משקל המש סלעים ביהודה שחן עשר סלעים
בגiley.

ונותרין לו צמר בكمות כזו שלאחר שהוא

חומר יש בזרע ולהיים וקבה מראשית הגז⁽³⁾, שהזרע והלהים והקבה נוהגים בין בברק ובין בצאן, ונוהגים בין במרובה – כSSHחת הרבה בהמות, ואך במרועט – אפלו לא שחט אלא בהמה אחת. ואילו הראשית הגז אינו נוגה אלא בחלות ואין נוגה אלא במרובה [כదמפרש בגمرا].

ובכמה הוא מרובה שחיב בראשית הגז?

בית שמאי אומרים: שתי רחלות. שנאמר: "יהיה איש עגלות בקר ושתי צאן". ומשמעו שתתי רחלות נחשות "צאן", ובראשית הגז כתוב "וראשית גז צאנך".

ובית הלל אומרים: חמיש רחלות. שנאמר:

"חייב כל ישראל تحت מראשית הגז" דקדק הב"ח שכונתו ב"כל" לרבות לויים, ומהר"י קורוקס ציין שמספרה כן לעיל [קלא]: שמויציאן מלוי לכהן דבר שהוא "זרע ולא זרע" ומסקין דהינו ראשית הגז.

ואין להקשوت אם כן למה לא שניו שחומר בראשית הגז מבחןות כהונה שהלוים חיביט בה, כי גם במתנות כהונה לא נפטרו אלא מספק אם נחשים "עם", וכראשית הגז לא נאמר "עם", וכבר ביאר בחידושי רמ"ש [להלן קלו.] שאין ללימוד ראשית הגז ממתנות ולפטרו לויים, כי עדיף ללמידה מתרומה שיש בה קדושה ולויים נותרים לכהן.

ב. מהר"יט אלגאי [בכורותות אות פב] הקשה לדעת הרמב"ם [ה"ח] שהמפרש ראשית הגז ואבדן חיב באחריותו, למה לא שניו במשנתו שדרינו חמור זהה יותר ממתנות שם אבדן אין חיב באחריותן.

והביא דברי הייש"ש [ס"י ו'] ומשנה למלך שחלוק דין מתנות שמצוותן רק בנתינת הזורע לו'ק ואם אבדן אין לו אלא חיב דמים, וכיון

הארץ, ואם כן כשם שראשית הגז נלמד מתרומה לענן זה שהובנו רק בארץ, הוא הדין שנלמד מתרומה שהובנו רק בזמן "ביאת כלכם".
אמנם לכוארה אף לדביהם אין החוב תלוי בכךן הבית וחורבונו, אלא בביית ישראל ובגלויהם. אולם בחותם סופר [קלו:] שכיוום לא הנgeo ליתן לכהנים חלק עבודתם [וראשית הגז כהונה נתנו לכהנים חלק עבודתם ולכך בזמן שררב הבית ובטלה העבודה, ולטעם זה דין ראשית הגז תלי רון בבנין הבית. וכבר הבאנו לעיל [קלה. בהערות] שהנץ"ב כתוב שלא נאמר "חלק בעבודתכם" אלא במתנות ליה ולא במתנות כהונה. [וראה בחת"ס שם שכח עוד, שנינתנו חלק הנחלה שלא קיבל בארץ, וכיום שגם לישראל אין נחלה אין הכהנים עיפויים ולפ"ז נמצא טעם נוסף שהחוב והפטור אינם תלוי כל בית אלא בביית כלם ובגלויהם.

3. הרמב"ם [ה"א] כתב שהלוים בכלל ישראל במצבה זו, וגם בדברי הטור [ריש סי' שלג]